

Bemutatóhoz kapcsolódó reflexió

Bemutatómunkámban egy online órára kidolgozott feladatlapot és annak megoldásait prezentáltam. A tanulócsoporttal a geoszférák kölcsönhatásainak fejezetét kezdtük el, a március 22.-ei órán a talajképző folyamatok, azok következményei és antropogén hatásai kerültek terítékre.

A XI. kerületi Bethlen Gábor Általános Iskola és Gimnázium 30 fős 9.B osztályának tartok földrajz órákat az összefüggő tanítási gyakorlat keretében október óta. A jelenléti oktatás alatt tapasztaltam, hogy a csoport nem kifejezetten szimpatizál a földrajz tantárggyal, de érdekes történetekkel, képekkel és videókkal egyre inkább sikerült érdeklődésüket felébreszteni. Azonban a hónapok óta tartó távoktatás minimálisra redukálta motivációjukat, melyen az elmúlt hetekben egy projektfeladat javított minimálisan. Sajnos általános probléma, hogy az online meeting formájában tartott órákra nem tud mindegyikük csatlakozni kisebb-nagyobb internethibák miatt, többször magamnak is kellett teljes tanórákat átszerveznem, az élő megbeszélést törölnöm (ezzel borítanom az előzetes tanmenetet) technikai nehézségek miatt. A változó minőségű szolgáltatás következményeként úgy vettem észre, a különböző élő kvízek sem tudják céljukat maradéktalanul elérni, hiszen ha több tanulónak lefagy pár másodpercre a játék, akkor egyből hátrányba kerülnek társaikhoz képest, és versengő énjük kudarcnak éli meg, hogy nem a „mezőny” elejében szerepelnek. A többhónapos magány a tanórákon is érezteti hatását, a tanulók fásultak, kérdéseimre csak minimális lelkesedéssel felelnek, monotonnak érzik a tanítási napokat. Terheik csökkentése érdekében az iskolában nem tartunk meg minden órát élőben, péntekig jelezzük az osztályoknak, melyek azok, ahol nem a Classroomba feltöltött feladattal kell foglalkozniuk, hanem élő megbeszélésre kell jönniük. Mivel jelenleg nem tudjuk előre jelezni, mikor térhetünk vissza rendes jelenléti oktatásba, és értékelve a fent leírt nehézségeket döntöttünk mentorommal bemutatóm formájáról.

A feladatlap célja, hogy a diákok saját tempójukban tudják megérteni és feldolgozni az adott témakört. Amellett, hogy ez fejleszti az önálló tanulás képességét, egyéni felelősségvállalásra neveli őket, hiszen a kitöltött órai munka egyben kész jegyzetként is funkcionál. Ezt elősegítve tettem fel ismétlő kérdéseket annak elején, vagy helyeztem el folyamatértelmező ábrát a lapon. A megadott határidőre a csoport közel 75%-a készült el. Ennek egyik oka lehet, hogy túl hosszúnak érezték a feladatsort azok, akik nem végeztek

időben. A további lehetséges okok tárháza elég tág az online oktatás alatt: van, hogy a rendszer nem „könyveli” el a feltöltést; maga a feltöltés szakadt meg értesítés nélkül; a tanuló igazoltan hiányzik az óráról, de én nem kapok erről időben értesítést; stb.. De az oktatási-nevelési cél elérésének szempontjából ez még mindig a legkevésbé hátráltatott módszer, mert a tanulók többsége privát megjegyzésekkel vagy közvetlen megkereséssel kér segítséget, ha elakad a munka során, biztonságosabbnak érzik ezt a zárt csatornát mintha további 20-30 fő előtt kellene feltenniük kérdésüket. Jelen alkalommal nem érkezett ilyen tanulói igény. Lehet, hogy az egyéni felelősség súlya vagy a viszonylagos szabadságérzet miatt a bemutatómhoz hasonló feladványokat nagyobb precizitással oldják meg, mint egy-két órai feladványt, ahol (az online tér korlátai miatt) el lehet tűnni a tömegben, a kikapcsolt kamera vagy lefagyott képernyő mögött. Egyrészt ezt pozitív fejleménynek értékelem az első távoktatásban eltöltött hetekhez képest, másrészt meg van a veszélye, hogy a jelenléti oktatás visszaállásával többeknek fog problémát okozni az osztálytermi munka magas szintű művelése. A pár héttel korábbi projektmunkával (melyhez élő bemutató is tartozott) az is volt a célom, hogy kicsit kezdjünk visszarázódni a teljes szellemi jelenléti igénylő munkavégzéshez.

Negatívum, hogy az első, motiváló feladatot kevesebben oldották meg, mint ahányan az óra végén beadták a feladatlapjukat. Ennek ellenére segít tájékozódnom, milyen előzetes tudással rendelkeznek a tanulók, a humusz fogalma már ismert számukra, de örömmel látom, hogy a korábbi témakörökben előkerülő szikessedés és a talaj, mint védőburok is előkerül. A következő időszakban mindenképp át kell ismételnünk az aprózódás és mállás közötti különbséget, a beküldött feladatok alapján nem egyértelmű sokaknak a fizikai és kémiai folyamat közötti különbség – ez a közetburok témakörénél is jelentkező hiányosság volt, de úgy tűnik, nem épült be készség szinten a tanulók tudtába az akkori gyakorlás után sem. A 4.

A mentimeter.com oldaláról letöltött kép a tanulók által készített szófelhőről

feladat esetén ismét jelentkezett a dolgozatok során is tapasztalt felületes szövegértelmezés problémája, bár jeleztem, hogy a talajszelvény jelölésénél a 0-s avarszintet most ne különítsük el az A szinttől, ezt többen nem tették meg. Már több alkalommal hívtam fel az osztály figyelmét, hogy súlyos pontokat veszítenek ilyen apró félreértéseken, és mindenképp olvassák el alaposan az utasításokat. A téli szünet utáni időszakban láttam is javulást e téren (a légkör földrajzának témazáró dolgozatában is kevesebb pontvesztés volt köthető ehhez, mint korábban), de az elmúlt időszakban újra felütötte fejét a figyelmetlenség. Ezek alapján arra merek következtetni, hogy ez egyenesen arányos a diákok fáradásával, de ezt a tavaszi szünet után látottakkal tudom majd alaposabban alátámasztani vagy cáfolni. Kiemelném még a videók elemzésének eredményeit, a linkelt kísérlet és norvégiai talajmozgás alapján sikerült elkülöníteniük a környezeti és antropogén hatásokat, nagyon részletesen (azaz nem csak egy szóval) viszont azok a tanulók írták le ezeket, akik aktívabbak, szorgalmi feladatokat is rendszeresen vállalnak földrajzból. A későbbiekben mindenképp szeretnék rájuk úgy építeni, mint csapatmunkában csoportvezetők, akik lelkesedésükkel motiválhatják a többieket. És bár kaptam negatív visszajelzést az osztálytól, amikor először alakítottam ki magam a csoportokat, nem törődve a baráti társaságok és klikkek összetételével, az eredménye közös munkájuknak örömmel töltött el, látható volt, hogy képesek az együttműködésre.

A mai óráról összességében elmondható, hogy teljesült a nevelési és oktatási cél, azt látom, sikerült a folyamatokat megérteniük, az új fogalmakat beépíteniük a megoldásokba, persze későbbi korrekcióra még biztosan lesz szükség. Azzal kell folytatnom, hogy a hiányzókat felkeresem privát üzenetben és hollétük felől érdeklődöm, jelezve, nem vagyok elégedett a munka hiánya miatt. A szankciókat ennek megfelelően alakítom ki, valószínűleg a szünetre adok pótfeladatot annak, akinek teljesítményével problémák adódtak mostanában. Ugyan nem vagyok híve a tanítási szünetre előírt házi feladatnak, de egyrészt következetesen kell fellépnem a munkájukat hanyagolókkal szemben, másrészt kontraproduktív lenne, ha még a tanórai elfoglaltság mellett kellene ezzel bajlódniuk. Emellett bízom benne, hogy még júniusig lesz alkalmunk találkozni az osztállyal tantermi keretek között, mert a jelenlegi állapot inkább csak a károk mérséklésére elegendő.